

Mindenszentek ünnepe

(november 1.)

1Jn 3,1-3

Minden vértanú tisztelete

¹Nézzétek, mekkora szeretettel van irántunk az Atya: Isten gyermekeinek hívnak minket, és azok is vagyunk. Azért nem ismer minket a világ, mert őt sem ismeri. ²Szeretteim, most Isten gyermekei vagyunk, de még nem nyilvánvaló, hogy mik leszünk. Azt tudjuk, hogy ha megjelenik, hozzá leszünk hasonlók, mert látni fogjuk, amint van. ³És mindenki, aki így remél benne, megszentelődik, ahogyan szent ő is.

Mindenszentek ünnepe az összes szentekről és mártírokról szóló megemlékezés, amelynek legkorábbi nyomát Kr. u. 270-ben lelhetjük fel. Szír Szent Efrém 373-ban emlékezik meg róla homíliájában, Aranyszájú Szent János (†407) pedig a 74. beszédében szól a mindenszentek tiszteletéről. A Keleti Egyházban a szentekről és az angyalokról a pünkösöd utáni vasárnap emlékeztek meg. VI. Bölcs Leó bizánci császár az ünnepet december 16-ára tette. Nyugaton IV. Bonifác pápa 609-ben a katakombákból felhozatta a mártírok relikviáit. A Panteon pogány templomot visszakapta és keresztény templommá avatta, ezért 610. május 13-ától ünnepelték a mindenszenteket ezen a napon a templom dedikációjaként is. III. Gergely (731–741) pápa az ünnepet november 1-jére helyezte. A Frank Birodalomban ehhez nagy fesztivál is kapcsolódott. A katolikusok, anglikánok, evangélikusok, de még a methodisták is ezen a napon ünneplik. Az Osztrák–Magyar Monarchiában a gyertyagyújtás szokása is hozzákapcsolódik. II. József osztrák császár óta az ünnep visszafejlődött, és gyakorlatilag a halottak napjának az előestéje lett belőle.

A fenti szentírási szakasz János levelében Isten megszentelő tevékenységével foglalkozik (3,1-3), amelynek következménye Isten fiúvá fogadó szeretete. Istent a szeretetben ismerjük meg, de csak akkor, ha válaszolni tudunk erre a megszentelő szeretetre. Az emberi szeretetek is különböznek egymástól, hát még Isten szeretete az emberekéétől. Amikor valaki Isten szeretetének akar megfelelni, akkor ez mások, sok esetben az emberek szeretetétől is elkülöníti őt. Új érzést és új emberi kapcsolatokat is jelent ennek a szeretetnek a megtanulása, amely elkülönít bennünket az emberektől. Ez az új közösség Istennel mássá teszi a világhoz való kapcsolatunkat. Az egyház első tanúi ezt az új kapcsolatot fedezték fel. Érdekes módon, bár a látás itt átvitt értelemben szerepel, mégis mintha a hellén

Lukiánosz befolyása alapján állna a szerző, aki a látást előbbrevalónak és megbízhatóbbnak tartja a hallásnál. A zsidó hagyományban ugyanis az isteni kinyilatkoztatás meghallásáról beszélnek, és a hallást részessé teszik előnyben az isteni üzenetek felfogásánál, amely megszákítás nélkül tanúságtévőkön keresztül érkezik hozzánk. A katolikus elképzelés szerint a hit hallásból ered, „fides ex auditu”, itt viszont talán azért változik meg ez a szemlélet, mert nem elég, ha a hiteles tanúságtétel hiteles tanúságtévőkön keresztül jut el hozzánk. Szükséges, hogy a meghallott üzenet fontosságát mi is belássuk, és Isten élete bennünk is új életet és új közösséget eredményezzen. Szent Ágoston szerint a Jézus Krisztusban testben megjelent életet azonban csak a szívben lehet látni. Luther pedig arról elmélkedik, hogy az isteni élet Jézus Krisztus előtt soha sem jelent meg testben, de miután Krisztus a világ életéért adta a magát, nekünk is új életet adott a hitben. A 3. versben János előbb magáról mondja, de végül is kortársaira is vonatkoztatja, hogy csak azt tudja hirdetni, amit látott, vagyis amiről közvetlen tapasztalata van. Amiről csak hallottunk, amiről csak információnk van, arról csak azt tudjuk továbbadni. Amikor a hit információja bennünk életté változik, akkor már nem a hallott, hanem a belátott igazságot adjuk tovább, egyrészt amit kaptunk, másrészt amit megtapasztaltunk. Ez az egyéni belátás és ez a tapasztalat garantálja, hogy az isteni üzenet az átadók során ne veszítsen erejéből. De ez csak akkor történik meg, ha az Istennel való közösség fontosságát egyénileg is belátjuk.

A szentek kötetekre rúgó legendái és fantasztikus teljesítményei néha azt eredményezik, hogy úgy gondolkodunk róluk, mint akik a barokk templomok festményeinek tanúsága szerint nem ehhez a világhoz, hanem a festett éghez, az ideák világához, a földtől távoli angyalok és Isten világához tartoznak. A szenteket innen alulról megcsodáljuk, de a csodálaton kívül semmivel sem kötődünk hozzájuk. A legendák fantasztikus elbeszéléseibe zárt szentek nem tűnnek testvéreinknek, és a múltból felidézett tetteik idegenül hangzanak a mi életviszonyainkban. Az Isten világának bennünk is megjelenő valóságával ritkán szembesülünk, de amikor ez megtörténik, akkor válnak a szentek testvéreinkké, és Isten Fia is a személyes életünk része lesz. Az egyház egységét szervezeti keret és tanrendszer próbálja művelni. A szervezeti keret sok esetben nagyon emberi, mert csak az emberek közötti viszonyok keresztény meghatározására törekszik. Az Isten világának és rendjének belátása más módon teremti meg az egységet az egyes keresztények és az Atya és Jézus Krisztus között. Erre a belátásra kell törekednünk, hogy egységben legyünk az Istennel, egységben Fiával, egységben az Isten angyalaival és egységben az egyház szentjeivel, mi, akik megélt életszentségünkkel folytatni akarjuk ennek az üzenetnek az átadását.